

Környezeti anamnézis felvétele

Müller Ágnes - szakoktató,
kari külügyi és nemzetközi program koordinátor
az előadás anyaga a KSOHIA projekt alapján készült

Fő tényezők

- Fontosság
- Miért kérdezzünk?
- Mikor kérdezzünk?
- Mit kérdezzünk?
- Hogyan kérdezzünk?
- Segítő kérdőívek
- Weboldalak

Környezeti anamnézis felvétele - Miért?

- Az ember egészsége és jólléte környezeti tényezők által befolyásolt
- Példa nélküli környezeti változások
- A gyermekek nagyobb sebezhetősége
- Alábecsült fontosságú a klinikai környezetben

Környezeti anamnézis felvétele - Miért?

- Alapvető eszköz
- Felkutatni és értékelni az összefüggéseket
- Szükséges a megelőzéshez
- Széleskörű modell
- Széleskörű területeket jelent
- Egyéni megközelítés

Környezeti anamnézis felvétele - Mikor?

- Egészséges gyermek látogatásakor
 - Családlátogatások
 - Közösségi látogatások
 - Primer megelőző látogatások
- Terápiás látogatások
 - Primer gondozás
 - Szekunder gondozás
 - Tercier gondozás

Környezeti anamnézis felvétele

- Mit?

- CH20P
 - Community - Közösség
 - Home - Otthon
 - Hobbies - Hobbi
 - Occupation - Foglalkozás
 - Personal behaviors - Egyéni szokások

Környezeti anamnézis felvétele - Mit? Community - Közösség

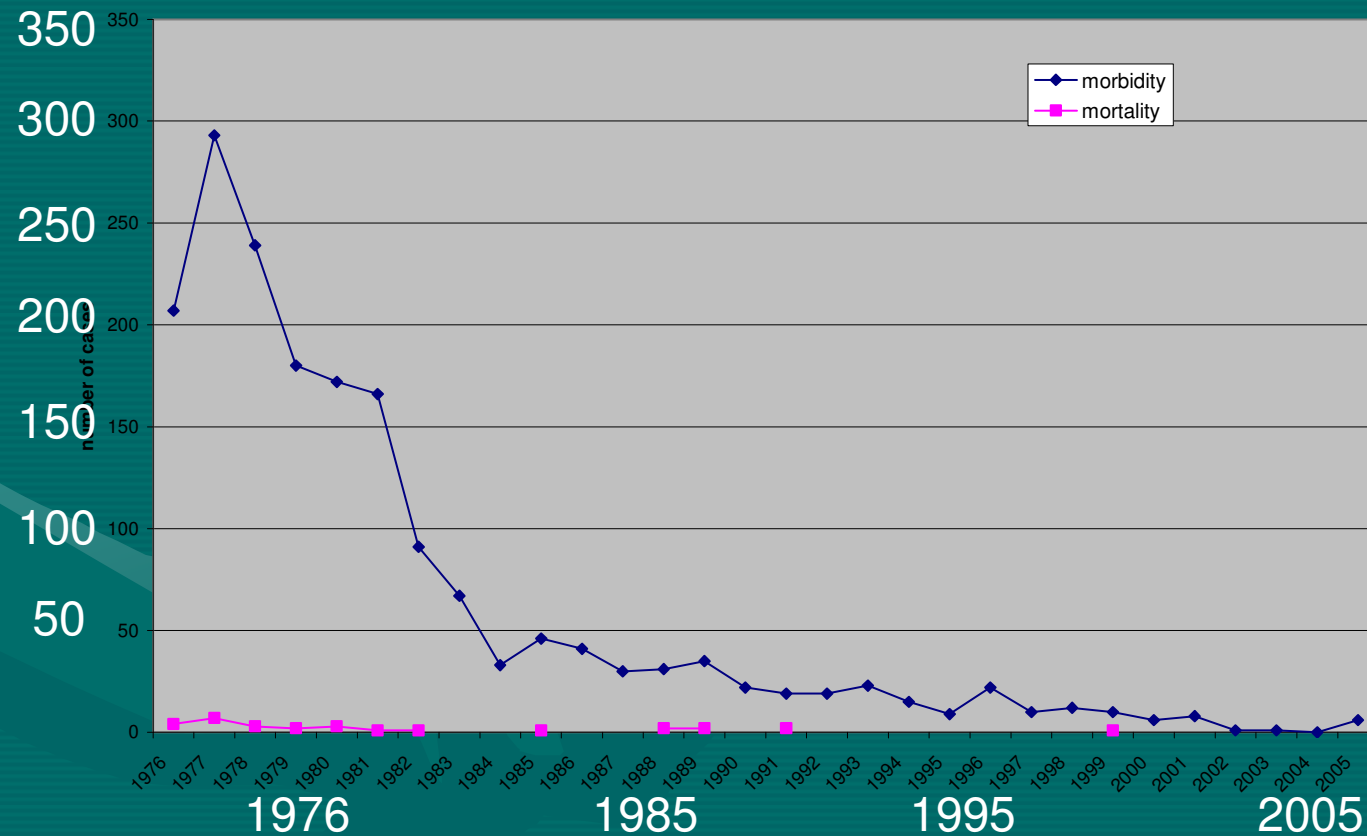
- Környék / Szomszédság
- Szélesebb közösség
- Ipari növények
- Véletlen kisugárzás
- Veszélyes, elhagyatott területek
- Közlekedéstől való távolság
- Földművelési, rovarirtó szerek

Környezeti anamnézis felvétele - Mit? Home - Otthon 1.

- Ivóvíz forrás
 - Törvényhatósági vonatkozású
 - Walkerton tragédia
(2000. május 15., 5000 fertőzött)
 - Klóros fertőtlenítés
- Kútvíz
 - Methemoglobinaemia
 - Nitrát

Bejelentett methaemoglobinaemia esetek száma Magyarországon (1976-2005)

Number of reported methaemoglobinaemia cases in Hungary 1976-2005

----Morbidity
----Lethality

Környezeti anamnézis felvétele - Mit? Home - Otthon 2.

- Életkor, fizikai állapot
 - Ólmozott festék
 - Vízvezeték hálózat jellege
 - A lakás típusa, kora
 - Folyamatban lévő vagy tervezett felújítás

Környezeti anamnézis felvétele - Mit? Home - Otthon 3.

- A fűtés típusa
- Főzéshez használt tüzelőanyag
- Szigetelés típusa
- Páratartalom szintje
- Árvíz
- Vízszivárgás
- Rovarirtók

Környezeti anamnézis felvétele - Mit? Beltéri légszennyezésnek való kitettség

- Mindennapi gondozás
- Iskola
- Nagyszülők és rokonok otthona
- Sporteszközök

Környezeti anamnézis felvétele - Mit?

Hobbi 1.

- Alapanyagok
 - Fémek
 - Oldószerek
 - Por
 - Rostszál / üvegszál
- Az expozíció mechanizmusa
 - Belélegzés
 - Lenyelés
 - Bőrön keresztüli felszívódás

Környezeti anamnézis felvétele - Mit?

Hobbi 2.

- Ólom
 - Színezett üveg
 - Fazekasság
 - Zománcfestés
 - Bútorrestaurálás
 - Papírmásé készítése
- Oldószerek
 - Bútorfényezés
 - Modellkészítés
 - Festés
 - Selyemfestés
- Por, üvegszál
- Agyagozás
- Fa-megmunkálás

Környezeti anamnézis felvétele - Mit?

Occupation - Foglalkozás 1.

- Fémek
- Por
- Kemikáliák
- Üvegszálak (rostos szövet)
- Direkt - otthoni munka
- Indirekt- a munka hazavitele

Környezeti anamnézis felvétele - Mit?

Occupation - Foglalkozás 2.

- UV- szabadtéri munka
- Kemikáliák - takarítási munkák
- Orr, légzőrendszer - fűnyírógép használata, hangszerek, hangtechnikával kapcsolatos berendezések
- Passzív dohányzás - éttermek, bárók
- Por - fafűrészelés
- Rovarirtó szerek - pázsitgondozás, otthon

Környezeti anamnézis felvétele - Mit?

Personal behaviors - Egyéni szokások 1.

- Passzív dohányzás
 - Legfontosabb
 - Kiemelkedően veszélyes
 - Magasabb légzésszám
 - Nagyobb sebezhetőség

Környezeti anamnézis felvétele - Mit?

Personal behaviors - Egyéni szokások 2.

- Házi kedvencek
 - Macska
 - Kutya
 - Madarak
 - Egyéb szőrös és tollas állatok

Környezeti anamnézis felvétele - Mit?

Personal behaviors -

Egyéni szokások 3.

- Tápláltsági állapot
 - Hiányállapotok
 - Aszkorbinsav, Ca, Fe, Zn - az ólom fokozottan mérgező hatása
 - Rendszertelen táplálkozás - fokozott ólommérgezés
 - Zsírbevitel - fokozott ólommérgezés
 - Szegényes táplálkozás - immunrendszeri problémák

Környezeti anamnézis felvétele - Mit?

Personal behaviors - Egyéni szokások 4.

- „Sport”hal fogyasztás - metil higany
- Konyhakert
- Gyümölcsök és zöldségek tisztítása
- Étvágy
- „Kéz a szájhoz” viselkedés
- Napfénynek való kitettség

Környezeti anamnézis felvétele - Mikor? Egészséges gyermek látogatása

- Rutin kérdések időzítése
 - Születés előtti időszak
 - 2 hónapos korban
 - 6 hónapos korban
 - Iskola előtt
 - Tinédzserkorban
 - Tavasszal és nyáron
 - Ősszel és télen

Környezeti anamnézis felvétele - Mikor? Születés előtti időszak

- Otthoni környezet
- Dohányzás
- Környezeti dohányzás (ETS)
- Penész
- Foglalkozási ártalmak
- Anyatejes táplálás

Környezeti anamnézis felvétele - Mikor? 2 és 6 hónapos korban; iskola előtt

- 2 hónapos korban
 - ETS
 - Napfénynek való kitettség
 - Penész
- 6 months
 - Mérgezésveszély
 - Háztartási rovarirtó szerek
 - Ólom
- Iskola előtt
 - „Iparművészeti” expozíciók

Környezeti anamnézis felvétele - Mikor? Évszakhoz kötött kérdések

- Tavasz és nyár
 - Erdei és kerti gyümölcsök/bogyók
 - Gyep karbantartás
 - Kemikáliák használata
- Ősz és tél
 - Fatüzelésű kályhák, kandallók, gázkályhák

Környezeti anamnézis felvétele - Mikor? Terápiás látogatások 1.

- Nem-specifikus tünetek
- Fejfájás
- Légzőrendszeri tünetek
- Fáradtság
- Iskolai teljesítmény
- Viselkedésbeli változások

Környezeti anamnézis felvétele - Mikor? Terápiás látogatások 2.

- A tünetek időbelisége
- Az expozícióval való kapcsolat
- A helyszínnel való kapcsolat
- Testvérek és családtagok

Környezeti anamnézis felvétele

Genetikai különbségek

- Változékonyság a reakcióban
- Szabályozó működések
- G6PD- oxidáló vegyszerek
- P450 citokróm mutáció
- Poligénes - asthma

Környezeti anamnézis felvétele

Társadalmi különbségek

- Emelkedő
- Szegényes, régi lakások
- Szegényes táplálkozás
- Alacsony szocio-ökonómiai státusz (SES)

Segítő kérdőívek - Hogyan?

Nemzeti Környezetvédelmi Nevelési és
Képzési Alapítvány, USA

- „Szűrő” kérdőív
- Kiegészítő kategóriák és kérdések

Gyermekgyógyászati környezeti anamnézis (0-18 év) A szűrő környezeti anamnézis 1.

- Hol éli/tölti gyermeke a legtöbb idejét?

- Milyen régi, milyen állapotú és hol helyezkedik el az otthonuk? _____
- Dohányzik valaki a családban? Igen Nem Nem tudom
- Van szén-monoxid érzékelőjük? Igen Nem Nem tudom
- Van valamilyen szőrös háziállatuk? Igen Nem Nem tudom
- Milyen típusú fűtési/levegőztető rendszerük van?
 Radiátor Mesterséges huzat Gázkályha
Fatüzelésű kályha Egyéb _____

Gyermekgyógyászati környezeti anamnézis (0-18 év) A szűrő környezeti anamnézis 2.

- Mi az ivóvízforrásuk?
 - Kútvíz Vezetékes víz Palackozott víz
- Védve van gyermeke a túlzott napfénytől?
 - Igen Nem Nem tudom
- Ki van-e téve gyermeke valamilyen mérgező kemikáliának, mellyel Ön elővigyázatos?
 - Igen Nem Nem tudom
- Mi a foglalkozása a családhoz tartozó felnőtteknek?

- Megvizsgáltatta az otthonát a radon sugárzásra?
 - Igen Nem Nem tudom
- Van-e bármi egyéb kérdése vagy megjegyzése gyermeke otthoni környezetével vagy tüneteivel kapcsolatban, ami a környezete következménye lehet? _____

Kiegészítő kategóriák és kérdések 1.

A lakás általános jellemzői és az ólommérgezés

- Ön a tulajdonosa a lakásnak vagy bérlője? _____
- Mikor épült az otthonuk?
- (Vagy: Otthonuk 1978, 1950 előtt épült?) _____
- Vizsgálták gyermekét az ólom kapcsán?
 Igen Nem Nem tudom
- Van-e olyan családtag vagy játszótárs, akinek emelkedett a vérében az ólomszint? Igen Nem Nem tudom
- Tölt-e gyermeke jelentősebb időt más helyszínen?
(pl. bébiszitter, iskola, óvoda?) _____

Kiegészítő kategóriák és kérdések 2.

Beltéri otthoni környezet és az asztma

- Ha valaki dohányzik a családban, szeretne leszokni róla?
 Igen Nem Nem tudom
- Ki van téve gyermeke dohányfüstnek a békiszitter, az iskola, az óvoda kapcsán?
 Igen Nem Nem tudom
- Az Önöket trendszeresen látogató vendégek dohányoznak?
 Igen Nem Nem tudom
- Volt felújítás, új szőnyeg vagy bútor vétel az elmúlt évben?
 Igen Nem Nem tudom

Kiegészítő kategóriák és kérdések 3.

Beltéri otthoni környezet és az asztma

- Van a lakásban szőnyeg? Igen Nem Nem tudom
- Van szőnyeg abban a szobában, a hol gyermekei alszanak?
 Igen Nem Nem tudom
- Fatüzelésű kályhát vagy kandallót használnak?
 Igen Nem Nem tudom
- Volt már vízkárunk, vízszivárgásuk vagy árvizük otthonukban?
 Igen Nem Nem tudom
- Lát napi vagy heti rendszerességgel csótányt a lakásban?
 Igen Nem Nem tudom
- Találkozik otthon patkányokkal vagy egerekkel hetente?
 Igen Nem Nem tudom
- Van füstérzékelő a lakásban? Igen Nem Nem tudom

Kiegészítő kategóriák és kérdések 4.

Légszennyezettség/szabadtéri környezet és az asztma

- Otthona ipari telephez, veszélyes, kietlen területhez vagy termőföldhöz közel van?
 Igen Nem Nem tudom
- Otthona közel van autópályához vagy főútvonalhoz?
 Igen Nem Nem tudom
- Szokta figyelni a levegő minőségével kapcsolatos információkat?
 Igen Nem Nem tudom
- Változtat gyermeke aktivitásán/programján a levegő minőségének függvényében? Igen Nem Nem tudom
- Él-e olyan tanyán vagy annak közelében, ahol gyakran használnak rovarirtó szereket?
 Igen Nem Nem tudom

Kiegészítő kategóriák és kérdések 5.

Étel és vízszennyezettség

- Amennyiben kútvizet fogyasztanak, mikor ellenőrizték utoljára? Coli baktériumok _____ egyéb mikrobák _____
Nitritek/nitrátok _____ Arzén _____ Rovarirtók _____
- Ellenőrizték a vizet ólomra? Igen Nem Nem tudom
- A csecsemőtápszert csapvízzel keveri? Igen Nem Nem tudom
- Milyen tengeri halat szoktak enni? _____
- Havonta hány alkalommal fogyasztanak halat vagy kagylót? _____
- Egy héten hányszor fogyasztja az alábbi halfajtákat? Cápa _____
Kardhal _____ Makréla _____ Tintahal _____ Other _____
- Milyen gyakran mossa meg a gyümölcsöt és a zöldséget mielőtt gyermekének adja? _____
- Milyen termékeket vásárol?
 Bio Helybéli Élelmiszerbolt Egyéb

Kiegészítő kategóriák és kérdések 6.

Mérgező kémiai hatások, környezeti és munkahelyi anamnézis

A következő kérdéseket rohamokkal küzdő, gyakori fejfájásos és egyéb, szokatlan tünetekkel rendelkezők figyelmébe ajánljuk

- Milyen gyakran használnak rovarirtókat a lakásban? _____
- Milyen gyakran használnak rovarirtókat házon kívül? _____
- Hol tárolják a kemikáliákat/rovarirtókat? _____
- Gyakran használ oldószereket vagy egyéb tisztító vagy fertőtlenítő kemikáliákat? _____
- Van olyan padló/játszófelület, ami rétegragasztott fából készült ?
 Igen Nem Nem tudom
- Használt tömítőanyagot az elmúlt évben a fára?
 Igen Nem Nem tudom
- Mit használ szúnyogcsípés ellen a gyermekeinél? _____
- Milyen gyakran használja a terméket? _____

Kiegészítő kategóriák és kérdések 7.

Foglalkozás, hobbi

- Milyen munkát végez tinédzser gyermeke?___
- Dolgozik valamelyik felnőtt mérgező kemikáliákkal?
 Igen Nem Nem tudom
- Ha igen, zuhanyoznak-e és átöltöznek-e mielőtt hazamennek a munkából?
 Igen Nem Nem tudom
- Gyermekének vagy bármely családtagnak van-e iparművészettel, kerámiával, festett üveggel kapcsolatos munkája vagy ahhoz hasonló hobbija ?
 Igen Nem Nem tudom

Kiegészítő kategóriák és kérdések 8.

Egészséggel kapcsolatos kérdések

- Elköltözött már korábban környezettel kapcsolatos hatások miatt?
 Igen Nem Nem tudom
- A tünetek a nap ugyanazon időszakában jelentkeznek?
 Igen Nem Nem tudom
- A tünetek ugyanazon helyen való tartózkodás után jelentkeznek?
 Igen Nem Nem tudom
- A tünetek egy bizonyos évszakban jelentkeznek?
 Igen Nem Nem tudom
- A családtagok/szomszédok/munkatársak hasonló tüneteket tapasztalnak?
 Igen Nem Nem tudom
- Van környezeti vonatkozás a szomszédban, a gyermek iskolájában, az óvodában? Igen Nem Nem tudom
- Diagnosztizáltak-e valamely családtagot az alábbi betegségben?
 Asztma Autizmus Rák Tanulási nehézségek
- Van-e gyermekének az alábbi visszatérő tünetek közül valamelyik?
 Köhögés Fejfájás Fáradtság Megmagyarázhatatlan fájdalom

Weboldalak, linkek

- <http://www.neetf.org/> National Environmental Education and Training Foundation
- www.atsdr.cdc.gov/HEC/CSEM/pediatric/. pp 62-68, 72-73. Case Studies Pediatric Environmental Health. 2002.
- www.atsdr.cdc.gov/HEC/CSEM/exphistory/. pp 26-29. Case Studies in Environmental Medicine: Taking an Exposure History. 2000.
- <http://www.aoec.org/>- Pediatric Environmental Health SU
- <http://www.cehn.org/> Children's Environmental Health Network
- <http://www.who.int/ceh/indicators/en/>
- http://www.euro.who.int/childhealthenv/policy/20020724_2-CEHAPE
- <http://www.cape.ca/children.html>- CAPE- Childrens' Environmental Health Project
- <http://www.inchesnetwork.net/>

Köszönöm figyelmüket!

